

Konferencja *Hydrogeologia w praktyce – praktyka w hydrogeologii* – forum dyskusji w hydrogeologii

Przemysław Bukowski¹, Ewa Krogulec², Jacek Szczepiński³

W tym roku odbędzie się 3. Konferencja *Hydrogeologia w praktyce – praktyka w hydrogeologii* (HPPH). W niniejszym artykule prezentujemy jej cele i zamierzenia. Spotkanie jest przeznaczone dla hydrogeologów praktyków, którzy w swojej pracy zawodowej zajmują się problematyką związaną z wyko-

rzystaniem i ochroną wód powierzchniowych i podziemnych. Konferencja jest dedykowana także naukowcom, których wyniki prac i badań oraz opracowane przez nich rozwiązania były, są lub mogą być zastosowane w praktyce hydrogeologicznej. Dotyczy to zwłaszcza rozpoznawania, wyznaczania i oceny zasobów wód podziemnych, ale także rozwiązań stosowanych w ochronie, zabezpieczeniu i gospodarowaniu współzależnymi zasobami wód podziemnych i powierzchniowych. Wydarzenie to jest okazją do wymiany myśli, doświadczeń i przedstawienia praktycznych problemów pracy hydrogeologa na rzecz poprawy warunków bytowych człowieka, w rolnictwie, leśnictwie, przemyśle, ochronie środowiska, w monitoringu i zarządzaniu zasobami wodnymi kraju oraz aspektami związanymi ze zmianami środowiskowymi. Dlatego podczas konferencji zostaną poruszone zagadnienia odnoszące do realnego wykorzystania i zastosowania osiągnięć naukowych w praktyce hydrogeologicznej, które mogą być ważnym elementem dydaktyki i nauczania w szkolnictwie wyższym.

Impulsem do organizacji konferencji HPPH była dostrzeżona przez założycieli potrzeba powołania forum dyskusji w hydrogeologii, nie tyle na płaszczyźnie sporów naukowych – akademickich, ile wymiany praktycznej i nabywanej w trakcie realnych działań oraz doświadczeń popartych nauką. Ponadto w zmieniających się realiach, uwarunkowaniach prawnych i środowiskowych czy wynikających z polityki na szczeblu krajowym lub unijnym, w odniesieniu do dobra koniecznego do życia i wszelkiej działalności jakie stanowi woda, ważnym powodem jest zbyt minimalistyczne, niedostateczne, a często nieskuteczne korzystanie z wiedzy i doświadczenia praktyków hydrogeologów. Ważnym argumentem przemawiającym za organizacją spotkania był także brak bezpośredniej fachowej płaszczyzny wymiany wiedzy oraz dyskusji pomiędzy wykonawcami prac a administracją geologiczną i górniczą różnych szczebli oraz zarządzającymi wodami i środowiskiem wodnym. Bódcem do podjęcia dyskusji stały się także doświadczenia indywidualne organizatorów i obser-

wacje zebrane podczas prac wykonywanych przez Główny Instytut Górnictwa w Katowicach, „Poltegor-Institut” IGO we Wrocławiu i Komisji Dokumentacji Hydrogeologicznych reprezentowanej przez przewodniczącą tego organu doradczego, ministra właściwego do spraw środowiska, dawniej Ministra Środowiska, a obecnie Ministra Klimatu. Dotyczy to doświadczeń i obserwacji związanych z rozwiązaniami legislacyjnymi i realiami przemian gospodarczych, koniecznością zmian organizacyjnych w różnych gałęziach gospodarki, zależnych od wody, lub na jej stan wpływających.

Za szczególnie ważną uznano potrzebę wymiany wiedzy dotyczącej górnictwa paliw kopalnych, które w przypadku węgla podlega głębokiej restrukturyzacji i częściowo likwidacji. Pilnych zmian w podejściu do działalności, roli, znaczenia i funkcji w restrukturyzowanych kopalniach węgla kamiennego wymaga praca i stanowisko hydrogeologa. Dotyczy to zwłaszcza kopalń likwidowanych i zlikwidowanych oraz po zatopieniu wyrobisk górniczych, które należy traktować jako obiekty o dużym znaczeniu dla dalszej działalności gospodarczej, bezpieczeństwa i warunków życia ludzi.

Pomysł na zorganizowanie Konferencji *Hydrogeologia w praktyce – praktyka w hydrogeologii* zrodził się podczas trwania XVII Sympozjum *Współczesne Problemy Hydrogeologii* w 2015 r. Wówczas ustalono datę pierwszej HPPH (na 2017 r.) i określono jej profil – forum wymiany myśli, potrzeb i doświadczeń praktycznych, ukierunkowane na zastosowania osiągnięć nauki w praktyce hydrogeologicznej dla uprawiających ten zawód i przedsiębiorstw, które korzystają z doświadczeń nauki i technik hydrogeologicznych oraz wdrażających proponowane rozwiązania. Celem HPPH było i jest promowanie rozwiązań opracowywanych przez wysoko wykwalifikowane zespoły geologów i hydrogeologów oraz działań na rzecz podniesienia rangi zawodu oraz zwiększenia świadomości społecznej dotyczącej znaczenia wiedzy hydrogeologicznej w praktyce przedsiębiorstw i społeczności korzystających z wody i wpływających na jej zasoby.

Wymiana doświadczeń i wiedzy na temat najnowszych osiągnięć nauki możliwych do zastosowania w praktyce staje się koniecznością, zwłaszcza w obliczu kreowania poglądów na temat potrzeby wdrażania tzw. inteligentnych obiektów czy działań, np. inteligentnej kopalni, ujęcia, przedsiębiorstwa lub inteligentnej likwidacji kopalni itp., tak jakby dotychczas takimi nie były.

¹ Główny Instytut Górnictwa, plac Gwarków 1, 40-166 Katowice; pbukowski@gig.eu

² Wydział Geologii, Uniwersytet Warszawski, ul. Żwirki i Wigury 93, 02-089 Warszawa; Ewa.Krogulec@uw.edu.pl

³ „Poltegor-Institut” Instytut Górnictwa Odkrywkowego, ul. Parkowa 25, 51-616 Wrocław; jacek.szczepinski@igo.wroc.pl

Ustalono, że głównym polem zainteresowań uczestników konferencji będzie nie tyle nauka i metody badawcze same w sobie, ile możliwości ich praktycznego zastosowania lub wykorzystania oraz potrzeby wynikające z gospodarki i zgłaszane przez przedsiębiorców. Celem jej twórców było dążenie do upodmiotowienia i promocji zawodu hydrogeologa, jako specjalisty o wysokich i niezwykle potrzebnych w gospodarce kwalifikacjach. Potrzeba wymiany wiedzy i doświadczeń w gronie hydrogeologów i przedsiębiorstw wdrażających rozwiązania hydrogeologiczne wymaga umożliwienia dyskusji pomiędzy praktykami a administracją geologiczną i górniczą, czyli spojrzenia na rozwiązywane problemy z obu stron – niekiedy przeciwnych. Liczymy, że tegoroczna konferencja HPPH, tak jak jej poprzednie edycje, stanie się forum do podjęcia dyskusji o najważniejszych zagadnieniach związanych z zastosowaniem i wdrożeniem w praktyce metod hydrogeologicznych.

Konferencja – organizacja, przebieg

Konferencja *Hydrogeologia w praktyce – praktyka w hydrogeologii* wypełnia lukę związaną z brakiem większego forum dyskusyjnego na temat praktyki hydrogeologicznej oraz zastosowania i wdrażania badań hydrogeologicznych. Pierwsza edycja została zorganizowana przez zespół hydrogeologów górniczych i środowiskowych Głównego Instytutu Górnictwa w Katowicach i miała miejsce w Polanicy-Zdroju w maju 2017 r., natomiast druga odbyła się w maju 2018 r. w Wałbrzychu i była przygotowana przez „Poltegor-Instytut” IGO z Wrocławia.

Podczas drugiego spotkania, po konsultacjach z uczestnikami, zmieniono jego formułę na konferencję organizowaną w cyklu 2-letnim. Efektem tych ustaleń jest obecnie organizowana przez Główny Instytut Górnictwa w Katowicach 3. konferencja HPPH 2020, która pierwotnie miała się odbyć w dniach 24–27 maja 2020 r., lecz z uwagi na powszechne zagrożenie epidemiczne odbędzie się w terminie 20–23 września 2020 r. w kolebce wiedzy praktycznej wielu geologów, tj. w Europejskim Centrum Edukacji Geologicznej Wydziału Geologii Uniwersytetu Warszawskiego w Chęcinach (ryc. 1).

Wydarzenie odbędzie się pod patronatem Ministra Aktywów Państwowych, Ministra Klimatu i Głównego Geologa Kraju sekretarza stanu w Ministerstwie Klimatu oraz Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego. W poprzednich konferencjach każdorazowo wzięło udział 80–100 uczestników. Byli to przeważnie praktycy z branży hydrogeologicznej, w tym przede wszystkim kadra zarządzająca

i pracownicy kopalń podziemnych i odkrywkowych, pracownicy firm konsultingowych oraz przedsiębiorstw geologicznych. Zarówno w pierwszej, jak i drugiej konferencji uczestniczyli przedstawiciele Ministerstwa Energii oraz Ministerstwa Środowiska, Wyższego Urzędu Górniczego, Państwowej Służby Hydrogeologicznej, a także uczelni wyższych, instytutów badawczych i administracji samorządowej. Pierwsza edycja konferencji (HPPH 2017) została zakończona wydaniem pracy zbiorowej pod redakcją P. Bukowskiego, E. Krogulec i J. Szczepińskiego pt. *Hydrogeologia w praktyce – praktyka w hydrogeologii*, w której przedstawiono 25 referatów wygłoszonych podczas tego spotkania. Natomiast w ramach II edycji konferencji (HPPH 2018) większość wygłoszonych referatów została opublikowana w dwumiesięczniku *Górnictwo Odkrywkowe*.

Podczas obu spotkań poruszano istotne problemy hydrogeologiczne i sposoby ich eliminacji w praktyce przez kopalnie, przedsiębiorstwa zaopatrzenia w wodę, urzędy i instytucje gospodarujące wodami. Skoncentrowano się nie tylko na sposobach zarządzania zasobami wód podziemnych, ich jakości i energii, ale także na wszelkich aspektach środowiskowych, w tym związanych z bezpieczeństwem przemysłowym, powszechnym i środowiskowym. W szczególności kwestie te dotyczą firm górniczych prowadzących eksploatację złóż metodami podziemnymi, odkrywkowymi i otworowymi. W trakcie konferencji były prezentowane wyniki różnych prac badawczych, wdrożeniowych i badawczo-rozwojowych. Niektóre z nich znalazły już zastosowanie w praktyce, a dla części jest ono dopiero poszukiwane. Za bardzo istotne uznano problemy formalnoprawne i dotyczące wpływu tzw. otoczenia prawno-administracyjnego na skuteczność działań w hydrogeologii, zwłaszcza działań wdrożeniowych związanych z oceną warunków hydrogeologicznych, bezpieczeństwem prowadzenia robót górniczych, ochroną środowiska oraz racjonalnym wykorzystywaniem zasobów wód.

Konferencja – wyróżnienia

Organizatorzy konferencji wysoko oceniają znaczenie, a zatem wiedzę, kwalifikacje i doświadczenie hydrogeologa, od którego pracy zależy prawidłowy przebieg gospodarki zasobami wodnymi, bezpieczeństwo zdrowotne i dobrostan społeczności oraz bezpieczeństwo przemysłowe i stan wielu gałęzi gospodarki. Podczas konferencji promowana jest myśl i praca hydrogeologa m.in. przez docenienie osiągnięć i nadawanie honorowych wyróżnień. Wyróżnieniem indywidualnym nadawanym przez środowisko

Ryc. 1. Europejskie Centrum Edukacji Geologicznej Wydziału Geologii Uniwersytetu Warszawskiego Rzepka w Chęcinach. Fot. P. Bukowski

hydrogeologów praktyków i teoretyków jest Laur *Hydrogeologia Praktyka*. Podobnie osoby prywatne i prawne (przedsiębiorstwa) są przez środowisko hydrogeologów i organizatorów konferencji HPPH doceniane za promowanie lub wdrażanie wiedzy hydrogeologicznej w swoich działaniach i praktyce. Podczas 3. Konferencji *Hydrogeologia w praktyce – praktyka w hydrogeologii* planowane jest przyznanie tych wyróżnień po raz trzeci, a jeśli zostanie utrzymana obecna formuła, to będą one nadawane również w przyszłych edycjach.

Podczas konferencji w 2017 i 2018 r. wprowadzono indywidualne lub zespołowe wyróżnienie osoby lub osób fizycznych w kategorii I laurem *Hydrogeolog Praktyk* oraz indywidualne lub zespołowe wyróżnienie osób/osoby prawnej, lub osób/osoby fizycznej w kategorii II laurem *Wdrożenie Hydrogeologiczne lub z wykorzystaniem wiedzy hydrogeologicznej*.

W kategorii I *Hydrogeolog Praktyk 2017* wyróżniono:

– dr. inż. Andrzeja Haładusa z Akademii Górniczo-Hutniczej – praktyka i teoretyka, nauczyciela rzeszy hydrogeologów, realizatora wdrożeń wielu koncepcji i projektów,

– dr. Piotra Herbicha – pracownika Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego (PIG-PIB), praktyka i teoretyka, realizatora wdrożeń wielu koncepcji i projektów.

W kategorii II *Wdrożenie Hydrogeologiczne... 2017* wyróżniono:

– Spółkę Restrukturyzacji Kopalń S.A. – za zapoczątkowanie wykorzystania ciepła wód kopalnianych z byłej KWK Saturn do celów gospodarczych i bytowych,

– KWB Bełchatów – za nowoczesny system monitoringu hydrogeologicznego.

W kategorii I *Hydrogeolog Praktyk 2018* wyróżniono:

– dr. hab. Jana Prażaka z PIG-PIB Oddziału w Kielcach – praktyka i teoretyka, realizatora wdrożeń wielu koncepcji i projektów,

– mgr. inż. Romana Beckera, głównego inżyniera hydrogeologa KGHM Polska Miedź S.A., realizatora wdrożeń wielu koncepcji i projektów hydrogeologicznych.

W kategorii II *Wdrożenie Hydrogeologiczne... 2018* wyróżniono:

– PRGW Sp. z o.o. z siedzibą w Sosnowcu za wykonanie skutecznej bariery hydroizolacyjnej w celu ograniczenia dopływu wody do szybu kopalnianego.

Podczas tegorocznego spotkania, na podstawie opinii środowiska hydrogeologów, planujemy przeprowadzenie kolejnego konkursu w obu kategoriach.

Podsumowanie

Podsumowując, należy podkreślić, że nasze działania są wspierane przez gremia zawodowe i stowarzyszenia zawodowe, które są szczególnie zainteresowane współpracą w ograniczaniu i łagodzeniu skutków działalności każdego rodzaju górnictwa na wody podziemne i powierzchniowe. W związku z dążeniem do zachowania dobra – wody, a więc z coraz częściej dostrzeganą jej rolą, jako wieloznaczeniowego surowca strategicznego, uważa się, że forum dyskusyjne *Hydrogeologia w praktyce – praktyka w hydrogeologii* może mieć coraz donośniejszy głos. Przy czym ważna jest współpraca z organizacjami zawodowymi, nauką i przedsiębiorstwami, ale także dbanie o świadomość ekologiczną w procesie nauczania. Mając to na względzie, istotny jest aktywny udział w konferencji dydaktyków i nauczycieli akademickich, którzy są odpowiedzialni za wiedzę i świadomość nowych kadr.

Organizatorzy HPPH 2020 zachęcają do aktywnego uczestnictwa w najbliższej i kolejnych edycjach konferencji, a także do krytycznego, ale konstruktywnego spojrzenia na działania własne, koleżanek i kolegów hydrogeologów, prowadzone na rzecz zrównoważonej gospodarki wodnej, a zwłaszcza ochrony wód i lepszego ich wykorzystania.

WAŻNA INFORMACJA

W związku z rozwijającym się zagrożeniem epidemicznym (SARS CoV-2) oraz kierując się troską o bezpieczeństwo i zdrowie społeczeństwa, w tym przyszłych uczestników konferencji HPPH 2020, informujemy, że spotkanie, pierwotnie zaplanowane na 24–27.05.2020 r. w Europejskim Centrum Edukacji Geologicznej Wydziału Geologii Uniwersytetu Warszawskiego w Chęcinach, odbędzie się w terminie późniejszym.

Nowy termin Konferencji *Hydrogeologia w praktyce – praktyka w hydrogeologii* został wstępnie ustalony na 20–23 września 2020 r., w zależności od rozwoju sytuacji może on ulec zmianie.

Dziękujemy na wyrozumiałość i dotychczasowe zainteresowanie konferencją, nadal liczymy na Państwa aktywne w niej uczestnictwo. O bieżącej sytuacji będziemy informować w kolejnych komunikatach przesyłanych drogą mailową oraz umieszczanych na naszej stronie internetowej www.gig.eu; w zakładce: Nauka i badania; konferencje.

Z wyrazami szacunku i życzeniami zdrowia
Komitet Organizacyjny